

Regionala utvecklingsnämndens återkoppling på Planeringsförutsättningar 2025 till regionstyrelsen

Regionala utvecklingsnämnden

Rapport för återkoppling på planeringsförutsättningar

Nämndens bidrag till fullmäktiges mål

Regionala utvecklingsnämnden har regionfullmäktiges uppdrag att vara regionalt utvecklingsansvarig aktör. Det regionala utvecklingsuppdraget innebär att Region Västerbotten är ålagd att bedriva regional utveckling i enlighet med lag (2010:639) om regionalt utvecklingsansvar samt förordning (2017:583) om regionalt tillväxtarbete. Uppdraget innebär att

- utarbeta och fastställa en strategi för länets utveckling och samordna insatser för genomförandet av strategin.
- fastställa mål och prioriteringar för det regionala kompetensförsörjningsarbetet och tillhandahålla bedömningar av länets kompetensbehov inom offentlig och privat sektor på kort och lång sikt.
- besluta om användningen av vissa statliga medel för regionalt utvecklingsarbete
- följa upp, låta utvärdera och årligen till regeringen redovisa resultaten av det regionala utvecklingsarbetet.
- upprätta och fastställa länsplaner för regional transportinfrastruktur.
- samverka med länets kommuner, länsstyrelsen och övriga berörda statliga myndigheter och organisationer
- samverka med andra berörda organisationer och näringslivet i sektorsövergripande samarbete på lokal, regional, nationell och internationell nivå.

Det statliga uppdraget vägleds av nationell strategi för en regional hållbar utveckling 2021-2030. Den regionala utvecklingsstrategin 2020-2030 visar vägen för en önskvärd utveckling i Västerbotten fram till år 2030.

Regionala utvecklingsnämnden har utöver vad som beskrivs ovan även att medverka och samordna processer kopplade till samhällsbyggnad och planering, att främja samverkan inom samhällsbyggnadssektorn, detta sker inom bioekonomi, avfall, VA, miljö, energi, räddningstjänst och i viss form rumslig planering. Syftet är dels att koppla samman samhällsbyggnadsfrågor med den regionala rollen som regionalt utvecklingsansvarig, men även att stärka mellankommunal samverkan inom dessa områden. Utöver detta ansvarar nämnden även för andra tillkommande regionala uppgifter från staten.

Regionala utvecklingsnämnden har uppdraget att utgöra länets kollektivtrafikmyndighet. Detta innebär bland annat ansvar för myndighetsutövningen inom kollektivtrafiken i Västerbottens län, stomlinjetrafik (kommun- och länsgränsöverskridande), inomkommunal trafik, innefattande även tätortstrafik, regional tågtrafik samt särskild kollektivtrafik. I övrigt är nämndens ansvarsområde vad som avses i lagen (2010:1065) om kollektivtrafik.

Nämnden har även ansvaret att förverkliga den nationella kulturpolitikens mål och de regionala utvecklingsmål som fastställts i Västerbottens läns regionala kulturplan, samt övriga uppdrag som fullmäktige ålagt nämnden i enlighet med gällande lag och förordning. Det inkluderar det övergripande samrådsansvaret för folkbildningsverksamhet, den regionala biblioteksverksamheten i länet, Film i Västerbotten samt konstverksamheten inom Region Västerbotten. Regionala utvecklingsnämnden hanterar statliga medel för kulturverksamhet inom kultursamverkansmodellen, och har även ett uppföljnings- och utvecklingsansvar för medel för folkbildning inom ramen för överenskommelse med Folkbildning Västerbotten.

Utöver ovan finns i reglementet tydliga uppdrag för regionala utvecklingsnämnden som verksamhetsansvarig nämnd beskrivna som rör strategiska områden för länets regionala utveckling

- Det regionala kompetensförsörjningsuppdraget – som en samordnande och kunskapsuppbyggande funktion inom utbildning och kompetensförsörjning i Västerbottens län. Uppdrag att stimulera regional och mellankommunal samverkan inom utbildning- och kompetensförsörjning samt dess koppling till arbetsmarknaden.
- Inom sitt verksamhetsområde följa utvecklingen inom området forskning och utveckling och ta de initiativ som ses behövliga utifrån detta.
- Digitalisering – nämnden ska inom ramen för sitt verksamhetsområde verka för att förverkliga nationella strategier för digitalisering utifrån regionala och lokala förutsättningar. Syftet är att stärka regionens konkurrenskraft, tillväxt samt länets innovations- och attraktionsförmåga
- Externa relationer, strategisk platsutveckling och kommunikation – nämnden ska företräda regionen nationellt och internationellt inom sitt verksamhetsområde, samt driva ett proaktivt och systematiskt påverkans- och främjandearbete. Påverkansarbetet ska ske tillsammans med länets kommuner och aktörer för att främja norra Sveriges möjligheter i Sverige och internationellt.
- Näringslivsutveckling och innovationssystem – regionens näringsliv ska ges goda förutsättningar att utvecklas, nämnden ska verka för att utveckla och samordna regionens regionala innovationssystem. Detta sker genom lokal, regional, nationell och internationell samverkan med näringsliv, universitet samt de offentliga aktörerna i Västerbottens län.
- Nämnden ska även stärka och utveckla en hållbar besöksnäring samt bidra till samordning av kommunikation och marknadsutveckling

En gemensam röd tråd i samtliga verksamhetsuppdrag och ansvarsområden är samverkan. I reglementet har nämnden ett tydligt ansvar för att det finns samverkansstrukturer kring regionala utvecklingsfrågor mellan den regionala utvecklingsnämnden och länets kommuner. En överenskommelse om samverkan med länets kommuner har förnyats och förstärkts denna mandatperiod.

Utöver detta ansvarar regionala utvecklingsnämnden även för övergripande samarbete och samråd mellan kommuner, organisationer, föreningar, myndigheter och andra aktörer som arbetar med regional utveckling.

Region Västerbotten äger helt eller delvis 17 bolag. Regionala utvecklingsnämnden har i nämndens reglemente fått regionfullmäktiges uppdrag att utöva ägarrollen i fullmäktiges ställe när det gäller fjorton av dessa bolag.

Inom näringsliv och innovationssystem: Almi Företagspartner Nord AB och Uminova Innovation AB

Inom regional kulturverksamhet: Norrlandsoperan AB, Skellefteå museum AB, Skogs- och samemuseet i Lycksele AB, Västerbottens museum AB samt Västerbottensteatern AB

Inom tillväxtpolitik, analys och samhällsbyggnad: Norrbotniabanan AB, AC-Net AB

Inom kollektivtrafik: Länstrafiken i Västerbotten AB inkl Bussgods i Norr AB och Samtrafiken i Sverige AB, Norrtåg AB samt AB Transitio.

Under rubrik Nämndens övriga synpunkter lämnar regionala utvecklingsnämnden återkoppling vad gäller regionala utvecklingsnämndens uppdrag att utöva ägarrollen i dessa bolag. Här lämnas även kommentarer kring de förslag till åtgärder som återfinns i Planeringsförutsättningar 2025 som upprättats av regionstyrelsens förvaltning.

Från fullmäktigemål till regionala utvecklingsnämndens nämndsmål

Regionfullmäktige har den 21-22 november 2023 fastställt sju fullmäktigemål för planperioden 2023-2027, sex av dessa har riktats till regionala utvecklingsnämnden:

- Trygga uppväxtvillkor
- Goda levnadsvillkor
- Ett attraktivt och hållbart Västerbotten
- Goda arbetsplatser och attraktiva arbetsgivare
- En hållbar miljö- och klimatregion
- Stärkt forskning, utbildning och innovation

Regionala utvecklingsnämndens bidrag till regionens mål och uppdrag specificeras genom att varje regionmål bryts ner och konkretiseras i delmål för nämnden. Delmålen anges i nämndplanen.

Regionplan och nämndplan endast en del av regionala utvecklingsnämndens samlade styrning

Utöver de mål som regionfullmäktige fastställt och riktar till nämnden, utgår nämndens prioriteringar även från den regionala utvecklingsstrategin för Västerbotten 2020-2030 och andra sakområdesstrategier för länets utveckling, vad lag och förordningar som reglerar det regionala utvecklingsansvaret anger, de nationella uppdrag som riktats till Region Västerbotten som regionalt utvecklingsansvarig aktör, de åtaganden som Region Västerbotten förbundit sig till i tecknade överenskommelser med länets kommuner om samverkan för regional utveckling, samt vad som i övrigt anges i fastställt reglemente för regionala utvecklingsnämnden. Delmålen revideras årligen baserat på den uppföljning som verksamheten gjort, genomförda analyser och de erfarenheter och lärande som skett under året.

Fullmäktigemål 2024-2027	Regionala utvecklingsnämndens nämndmål 2024
Trygga uppväxtvillkor	RUN bidrar till att barn och unga har möjlighet till eget skapande och god tillgång till kultur RUN utvecklar en struktur där barn- och ungdomsperspektivet beaktas i det regionala utvecklingsuppdraget
Goda levnadsvillkor	RUN verkar för att länets invånare har tillgång till ett regionalt kulturutbud av hög kvalitet och erbjuds likvärdiga förutsättningar att påverka, delta och medverka i samhällslivet RUN stärker sin förmåga till civil beredskap med utgångspunkt i det regionala utvecklingsansvaret
Ett attraktivt och hållbart Västerbotten	<p>RUN har en nära och tillitsfull samverkan med länets kommuner som utgår från lokala och regionala behov för en hållbar regional utveckling i Västerbottens län</p> <p>RUN investerar i hållbar regional utveckling där finansierade regionala utvecklingsinsatser, projekt och företagsstöd, använder hållbarhet* som hävstång för stärkt innovationsförmåga och för att identifiera hållbara lösningar på samhällsutmaningar.</p> <p>RUN utvecklar strukturer för att främja länets export, etableringar, internationella investeringar samt en ekonomisk transformation genom smart specialisering</p> <p>RUN stärker förutsättningarna för en långsiktigt hållbar kollektivtrafik för hela Västerbottens län</p> <p>RUN utvecklar länets infrastruktur- och transportsystem ur ett regionalt, nationellt och internationellt perspektiv</p> <p>RUN synliggör Västerbotten som en plats att besöka, leva och utvecklas på som attraherar både besökare och nya invånare</p> <p>RUN utvecklar sin strategiska analys, planering och uppföljning av det regionala utvecklingsuppdraget</p> <p>RUN utvecklar strukturer som stärker kapacitet och förmåga att tillvarata digitaliseringens möjligheter hos offentlig sektor, näringsliv, akademi och civilsamhället</p> <p>RUN samordnar och bidrar till regionala kompetensförsörjningsinsatser som stimulerar ett livslångt lärande och bidrar till förutsättningar för snabb omställning</p> <p>RUN utvecklar den strategiska platsutvecklingen för att öka regionens attraktivitet</p>
Goda arbetsplatser och attraktiva arbetsgivare	Det ska finnas ett tillitsfullt förhållningssätt för ledning och styrning mellan chefer och medarbetare som bygger på delaktighet, förtroende och respekt
En hållbar miljö- och klimatregion	<p>RUN bidrar till förutsättningar för att öka livsmedelsproduktionen i Västerbotten samt verkar för en ökad efterfrågan på livsmedel från Västerbotten i alla sektorer</p> <p>RUN bidrar till en hållbar energiförsörjning med låg klimatpåverkan</p> <p>RUN agerar som föregångare i den gröna omställningen och verkar för cirkulär ekonomi och hållbar resurshushållning</p>
Stärkt forskning, utbildning och innovation	RUN uppfattas som en attraktiv samarbetspartner kring innovation som stärker förmåga, förutsättningar och kapacitet till innovation hos aktörer i Västerbotten.

Nämndens planerade verksamhetsförändringar

Regionala utvecklingsnämnden har fullmäktiges uppdrag att leda, utveckla, följa upp och samordna det regionala utvecklingsarbetet i länet. Inom uppdraget ligger även att samordna insatser tillsammans med andra regioner. Den unika samverkansstruktur som Region Västerbotten och länets kommuner byggt upp tillsammans, stärker samverkan på lokal nivå och förmerar de insatser som enskilda aktörer bidrar med. Under den kommande planeringsperioden ska Region Västerbottens samverkan med länets kommuner om regional utveckling stärkas och utvecklas.

Under planeringsperioden krävs också utvecklad samverkan med andra regioner och myndigheter både i Sverige och inom EU. Det handlar dels om att påverka både EU och nationell politik för att ta tillvara på de möjligheter som klimatomställningen ger. Att gå före i omställningen mot ett miljömässigt hållbart samhälle bidrar också till ett starkt och konkurrenskraftigt näringsliv och ökad attraktivitet. Därmed bidrar det till att länet får fler och växande företag, fler arbetstillfällen och fler invånare, vilket ger ökade skatteintäkter och bättre möjligheter till offentlig välfärd.

Den regionala utvecklingsstrategi (RUS) för perioden 2020-2030 som regionfullmäktige fastställt heter Västerbotten - en attraktiv region där olikheter skapar utvecklingskraft. Strategin tar fasta på att Västerbottens län rymmer stora inomregionala skillnader, både vad gäller förutsättningar, behov, utmaningar och möjligheter.

Regionala utvecklingsnämnden och dess förvaltning ska i uppdraget att utveckla hela länet se till de förutsättningar som råder på olika håll i länet. I Västerbotten finns naturresurser, förnybara energikällor, forskning, kunskap, ett drivet näringsliv, civilsamhälle och invånare, som ger länet en fördel i att utveckla beredskap för klimatförändringarna samt ställa om till ett cirkulärt samhälle med minskade klimatutsläpp och bevarande av biologisk mångfald.

RUS länkar samman länets förutsättningar med de övergripande målen för sammanhållningspolitiken, det vill säga EU:s regionala tillväxtpolitik. Regional utveckling i Västerbotten och EU:s strukturfonder inom sammanhållningspolitiken i Övre Norrland är starkt sammankopplade. RUS:en ligger därmed till grund för hur medel ska användas inte bara på regional nivå utan även för EU:s strukturfondsprogram, där Västerbotten ingår. Enligt förordning 2024:100 om regionalt utvecklingsansvar ska den regionala utvecklingsstrategin ses över åtminstone en gång mellan varje val till region- och kommunfullmäktige. Översynen möjliggör för aktualitetsprövning av prioriteringar och områden som är knutna till regional utveckling. Civilt försvar och krisberedskap är exempel på ett område som blivit allt mer aktuellt även i det regionala utvecklingsarbetet efter de senaste årens turbulens i omvärlden.

Västerbotten befinner sig fortfarande mitt uppe i en pågående grön samhällsomställning som om möjligt präglas av än mer komplexitet och än mer brådskande insatser för att stödja omställningen än tidigare. För närvarande har Västerbotten lägst arbetslöshet i landet, och länets befolkning ökade under år 2023 till skillnad från befolkningsutvecklingen i de övriga norrlandslänen. Regionala utvecklingsinsatser som syftar till att höja tempot är nödvändiga för att inte tappa kraft i omställningen. Betydelsen av ett aktivt och närvarande påverkansarbete där förutsättningarna för länets framtida långsiktigt hållbara utveckling formas kan inte nog understrykas. Det är viktigt för att kunna synliggöra både regionala och lokala behov samt förutsättningar. Nyckeln till att kunna åstadkomma en utveckling som stödjer och balanserar en regional utveckling för hela länet är samverkan.

Regionala utvecklingsnämnden behöver vara aktiv och närvarande där regionens framtida förutsättningar formas. Det är viktigt inte minst för att kunna synliggöra och tillvarata inomregionala skillnader i behov och förutsättningar. De förändringar som kan slå igenom vad gäller framtida utformning av förvaltningsstruktur för EU-programmen i framtiden och i vilken utsträckning som regionala överväganden kan göras gällande har betydelse för Region Västerbotten, och det har betydelse för de kommuner, organisationer, akademi och andra aktörer inom länet som påverkas i förlängningen.

De ekonomiska förutsättningar som Region Västerbotten har att förhålla sig till, kommer att vara särskilt utmanande för det regionala utvecklingsuppdraget i en tid där möjligheter till framtida tillväxt är så stora och behöver omhändertas nu för att möjliggöra en långsiktigt hållbar utveckling av länet och Region Västerbottens samlade välfärdsuppdrag.

Region Västerbotten behöver fortsatt kroka arm med offentlig sektor, akademi, näringsliv, civilsamhälle, regionalt kulturliv och länets invånare för att stärka Västerbottens förutsättningar för framtiden. Förväntningar finns om en regional utveckling som ökar länets tillväxt och som bidrar till att Västerbottens invånare kan bli fler, samt att länets näringsliv, akademi, civilsamhälle och offentliga aktörer ska stärkas.

Trygga uppväxtvillkor)

För ett hållbart växande Västerbotten där människor vill bo, leva och verka, behöver invånarnas behov och bild av vad som utgör ett gott liv mötas. Barn och unga bör tidigt ges förutsättningar att vara delaktiga i att utforma sin framtid och är i detta hänseende att betraktas som en viktig resurs för det regionala utvecklingsuppdraget i dess helhet. Insatser som utvecklar och stärker samverkan med det civila samhället är fortsatt viktiga. Information och underlag som ger en bild av barn och ungas syn på regional utveckling kommer att bearbetas för att kunna ge en grund för fortsatta insatser.

De regionala kulturverksamheterna ska prioritera barn och unga i sitt arbete. Det innebär att barn och unga ska ges möjlighet att ta del av professionell kulturverksamhet samt möta konst och kulturformer i sin vardag. Den offentligt finansierade kulturen ska möta barn och unga på deras arenor och för att utjämna skillnader till kulturdeltagande behövs särskilda insatser genomföras i kommuner och områden där förutsättningar att skapa och ta del av kultur är begränsad. En viktig arena för kultur är folk- och sjukhusbiblioteken, där barn och unga har möjlighet att kostnadsfritt ta del av litteratur, konst och kultur.

Barn och unga beaktas som en särskilt viktig målgrupp i regionala trafikförsörjningsprogrammet med hänsyn till de behov och utmaningar som kan finnas när det gäller att ta del av kollektivtrafiken. Tillgång till mobilitetslösningar är en viktig förutsättning för att kunna vara aktiv i att utforma sin framtid och samtid.

Regionala utvecklingsnämnden stärker och samordnar samverkan mellan länets kommuner vad gäller skol- och utbildningssamverkan. Detta innefattar samordning av sådana nätverk som skolchefsnätverk, elevhälsochefsnätverk, IT-pedagognätverk och nätverk för förtroendevalda med uppdrag avseende utbildning.

Goda levnadsvillkor

En attraktiv och hållbar livsmiljö är en viktig förutsättning för att livsvillkoren på en plats ska uppfattas som goda. Goda levnadsvillkor i sin tur, främjar ett hållbart och robust samhälle som kan stå emot påfrestningar av olika slag. Regionala utvecklingsnämnden och dess förvaltning bidrar på olika sätt till att rusta länet och främja ett robust och

motståndskraftigt samhälle. En viktig del av de insatser som kommer att behöva göras kommande år kopplat till regional kollektivtrafik är knutet till arbetet med krisberedskap och civilt försvar. Andra insatser som stärker beredskap i en bredare bemärkelse är de insatser som görs inom nämndens förvaltning som syftar till stärkt samverkan kring mänskliga rättigheter och insatser som möjliggör för alla invånare att kunna påverka, delta samt bidra till samhällslivet.

Andra insatser är knutna till att rusta civilsamhällets förutsättningar. Civilsamhällets roll för ett kulturliv och regional utveckling som främjar allas rätt till kulturupplevelser, bildning och möjligheten att utveckla sina skapande förmågor är viktig och behöver tas tillvara.

Sedan den 27 februari 2024 finns en undertecknad avsiktsförklaring mellan regionala utvecklingsnämnden och intresseorganisationen Samforma om samverkan med civilsahällssektorn. Det gemensamma åtagandet siktar bland annat mot att synliggöra roller, ansvarsfördelning samt samverkansmöjligheter mellan civilsamhälle och regionala utvecklingsförvaltningens strategiska insatsområden. Parterna ska årligen följa upp den egna verksamhetens bidrag till samverkan mellan parterna.

Region Västerbotten och Folkbildning Västerbotten har tillsammans tagit fram en överenskommelse som gäller för åren 2024-2026, med utgångspunkt i folkbildningens viktiga roll för regionens utveckling. Det övergripande syftet som beskrivs i överenskommelsen är att genom en ökad samverkan bidra till att Västerbotten har en attraktiv och hållbar livsmiljö. Västerbotten har en stark folkbildningstradition, folkbildningen organiserar och finansierar en stor del av amatörkulturen i länet, med sin lokala förankring och geografiska spridning når den en stor del av befolkningen. I enlighet med den regionala kulturplanen finns ett behov av att fortsatt stärka folkbildningens roll i det regionala utvecklingsarbetet och dess betydelse för kompetensförsörjningen i länet. Folkbildningens integrationsfrämjande arbete, kompetensförsörjningen och förmåga att snabbt ställa om på områden där det råder brist på arbetskraft är betydelsefull för länet. Reglerna för statsbidrag till folkhögskolor och studieförbund är under stark förändring genom förslag på stärkt statlig kontroll kombinerad med en minskande statlig finansiering. Regionerna har inom SKR (Sveriges Kommuner och Regioner) länge följt folkbildningsfrågorna och agerar nu mer samordnat tillsammans med kommunerna i syfte att stärka folkbildningens förutsättningar även när staten förändrar sitt stöd. Ett led i detta är en översyn av de inomregionala stöden till folkbildningens aktörer som i större utsträckning kopplas till en nationell överenskommelse som tagits fram av SKR. Folkbildningsrådet fördelar statsbidrag till folkhögskolor och studieförbund. Utöver detta utgår bidrag från Region Västerbotten till mobilitetsersättning i enlighet med SKRs nationella överenskommelse.

De svenska, liksom de norska och finska, sanningskommissionerna pekar på en historisk skuld till urfolket och finsktalande minoriteter. De grupperna har en svag kulturell infrastruktur i Sverige idag visavi majoritetssamhället. I enlighet med den regionala kulturplanen ska regionen bidra till att tillgängliggöra, synliggöra och stödja urfolket samernas och övriga nationella minoriteters kulturer inom befintliga och nya strukturer. Genom positionering och strategisk finansiering kan nätverk, noder och aktörer ges möjlighet att stärkas och verka på egna villkor. Det är ett långsiktigt arbete som behöver hanteras ansvarsfullt i förvaltningen i stort men så också förvaltningar mellan.

Ett attraktivt och hållbart Västerbotten

Regionala utvecklingsnämnden ska under planeringsperioden stödja samhällsstrukturer som skapar attraktiva livsmiljöer, som attraherar besökare till länet, gagnar länets invånare och som synliggör Västerbotten som platsen för ett gott liv där idéer och engagemang tas tillvara.

Under den kommande planperioden ska regionala utvecklingsnämnden stärka och utveckla den samverkan som är överenskommen med länets femton kommuner om regional utveckling i Västerbottens län. Utveckling ska ske utifrån lokala och regionala förutsättningar samt behov. En gemensam plan samlar överenskomna prioriteringar och ställningstaganden som tagits fram inom den befintliga samverkansstrukturen. Överenskommelsen om samverkan utvärderas löpande. Under perioden ska en utvärdering av denna samverkansstruktur genomföras. Samverkan med länets kommuner behöver emellertid beakta de variationer i behov och förutsättningar som finns hos respektive kommun. Samverkan är grunden inom det regionala utvecklingsarbetet och behöver ständigt utvecklas mellan Region Västerbotten och länets kommuner, mellankommunalt samt mellan kommunerna och andra myndigheter och aktörer.

Den regionala utvecklingspolitiken präglas av flernivåstyre, vilket innebär att den europeiska sammanhållningspolitiken har en stark påverkan på de svenska regionerna och genom regionerna även för länets kommuner. Inte minst genom strukturfondernas finansiering av regional utveckling. För att säkerställa förutsättningar för en hållbar tillväxt i hela länet, är det av största vikt att Region Västerbotten genom regionala utvecklingsnämnden fortsätter bedriva nationellt och internationellt påverkansarbete. De mötesplatser som etablerats genom åren där regionala utvecklingsnämnden och dess förvaltning samordnar och stödjer insatser, är nyckeln till att synliggöra, främja och samlas kring lokala samt regionala behov och förutsättningar för en långsiktigt hållbar utveckling av Västerbotten.

Under planperioden ska samverkan med länets kommuner inom området samhällsplanering stärkas. Regionala utvecklingsnämnden kommer i sin roll som regionalt utvecklingsansvarig aktör och samarbetspart till länets kommuner att fortsatt erbjuda stöd för erfarenhetsutbyte mellan kommuner inom VA, avfall, räddningstjänst, plan och bygg. Det finns ett behov av att inom ramen för det som är regional fysisk planering samordna samhällsplaneringsfrågor internt samt tillsammans med andra viktiga aktörer i länet. Den historiskt stora omställning som pågår i Västerbotten förutsätter att många gemensamma krafter drar åt samma håll. Insatser pågår för att utveckla området med rumslig fysisk planering, sannolikt kommer det att utgöra en viktig del i regionala utvecklingsnämndens framtida arbete. Inte minst är detta kopplat till attraktiva livsmiljöer och de pågående insatser som regionala utvecklingsnämnden är involverad i för att bidra till en utveckling av attraktiva livsmiljöer. Arbete pågår med att kartlägga behoven kopplade till regional fysisk planering, en utmaning är dock att det saknas finansiering i dagsläget.

Fortsatta insatser för att underlätta för företagsetableringar i länet behövs. Liksom stöd till länets företag att nå ut på den internationella marknaden och att attrahera investeringar till Västerbotten.

Regionala utvecklingsnämnden ska utifrån det regionala kompetensförsörjningsuppdraget stödja länets kommuner i arbetet för livslångt lärande. Till stöd för arbetet finns beslutad Agenda för kompetensförsörjning i Västerbottens län.

Den nya reformen om regional planering och dimensionering för gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning påverkar skolhuvudmännen i Västerbotten i stor omfattning. Regionala utvecklingsförvaltningen samordnar och stödjer Västerbottens kommuner i detta arbete inför sitt regionala utvecklingsansvar. Region Västerbotten ansvarar för hanteringen av de regionala planeringsunderlagen i Västerbottens län i enlighet med Skolverkets uppdrag från regeringen. Från och med den 1 januari 2025 gäller den nya reformen för kommunal vuxenutbildning från och med den 1 juli 2025 gäller detta även skarpt för gymnasieskolan. Stora kompetensförsörjningsbehov finns både inom industrin och inom kommunernas välfärd, egentligen inom samtliga branscher. Det finns ett skarpare uppdrag för regionerna att stödja arbetet med inflyttning och attraktionskraft. Myndighetssamverkan sker i större utsträckning. En annan påverkande faktor är inverkan av AI på kompetensförsörjningsfrågor där demokratifrågan blir viktig. Genom de etablerade nätverken inom utbildning och kompetensförsörjning där Region Västerbotten samlar och stödjer länets kommuner så upprätthålls en viktig länk i gemensam omvärldsbevakning. Det finns ett behov att ta hänsyn till inomregionala skillnader och förutsättningar vad gäller regionala utvecklingsinsatser inom kompetensförsörjningsområdet.

Även om de komplexa utmaningar som Västerbotten står inför inte endast kan mötas genom nya invånare och nya medarbetare som kan ersätta alla de medarbetare som förväntas gå i pension de närmsta åren, så är det en viktig pusselbit att sträva efter att bli fler i Västerbotten. Dels sett till behovet att rusta för en hållbar kompetensförsörjning, dels utifrån potentiella skatteintäkter. Nya invånare kommer dock sannolikt inte ensamt att räcka till för att möta behoven av arbetskraft. Kompetensförsörjningen är en fortsatt utmaning, som skyndas på av den demografiska utvecklingen. Här behöver utvecklingsarbetet kring vad som kan lösas med digitalisering växlas upp. Alla branscher, både offentliga och privata, behöver hitta nya och andra sätt att kunna utföra uppdraget.

Flexibla utbildningsformer och kompetensutveckling skapar en god kapacitet för snabb omställning och livslångt lärande i Västerbotten. Här behöver Region Västerbotten inom ramen för det regionala kompetensförsörjningsuppdraget samla och samordna länets aktörer. Regionala utvecklingsnämndens uppdrag med utgångspunkt i det regionala kompetensförsörjningsuppdraget är att fortsätta driva och utveckla samverkan i länet för en långsiktigt hållbar kompetensförsörjning. Det sker genom fortsatta insatser för ett utbildningsutbud som möter arbetsmarknadens behov och utvecklade former för distansundervisning i länet. Därtill kommer ett antal projekt med olika typer av insatser bedrivs för att både attrahera ny arbetskraft till länet och även bättre ta tillvara den tillgängliga arbetskraftens kompetens.

Västerbottens framtid kan stärkas genom att utveckla bilden av norra Sverige i omvärlden och vad Västerbotten kan erbjuda i synnerhet. Besöksnäringen har dock påverkats av omvärldshändelser de senaste åren som kriget i Europa, energikris, inflation och högre räntor, klimatkris – sammantaget sådana faktorer som påverkar i vilken utsträckning människor prioriterar resor och turism. Men det börjar med ett besök. Därför är fortsatta insatser som synliggör Västerbotten som en plats att besöka, leva och utvecklas på som attraherar både besökare och nya invånare viktiga. Besöksnäringen bidrar stort till attraktiviteten genom att platsfrämjande insatser görs för besökare men också till nytta för boende. Den är också betydelsefull ur ett ekonomiskt perspektiv, i Västerbotten når den totala turismkonsumtionen nästan 10 miljarder kronor årligen och skapade nästan 4 000 jobb. I synnerhet behövs insatser som siktar mot en stabil organisering av besöksnäringens aktörer i Västerbotten från och

med 2026 – genom fortsatt utveckling av metoden för hållbar besöksnäring, genom breddad samverkan över branscher och näringar, samt gemensam marknadsföring av platsen Västerbotten.

Ett förslag till nytt regionalt serviceprogram är när denna återkopplingsrapport behandlas ute på remiss inför slutligt fastställande, målet är att det nya programmet fastställs i slutet av året. Det regionala serviceprogrammet syftar till att främja utvecklingen av grundläggande kommersiell service i områden där det är svårt att bedriva service på kommersiella grunder. Tillgång till olika former av service är en viktig pusselbit för attraktiva samhällen där människor vill bo, jobba och driva företag. Förslaget har tagits fram i dialog med länets kommuner samt Länsstyrelsen Västerbotten inom ett partnerskap som samordnas och leds av Region Västerbotten.

Förslaget till nytt regionalt serviceprogram tar fasta på att Västerbotten är ett stort län med många olika typer av landsbygder, där långa avstånd och glesa befolkningsunderlag skapar utmaningar för serviceutbudet. Ett område som samlar många olika aktörer och intressen, men där det saknas en aktör med ett samlat ansvar. Denna företeelse återfinns inom andra områden kopplade till regional utveckling. Vad gäller frågor överlag som är knutna till att utveckla landsbygder, så har en grupp tillsatts inom regionala utvecklingsförvaltningen för att samla dessa frågor. En första kartläggning har gjorts, nästa steg är att identifiera möjligheter som behöver tas omhand på ett samlat sätt inom regionala utvecklingsnämndens ansvarsområden.

Regionala utvecklingsinsatser som stärker förutsättningar för nya företag att etablera sig är grundläggande för ett dynamiskt näringsliv som ständigt utmanar och utvecklas. Större, etablerade företag behöver utmanas av nya aktörer som introducerar nya metoder, produkter och tjänster. Nya företag kan stärkas av att ta rygg på de som gått före, lära av goda och även mindre framgångsrika exempel.

Ett hållbart samhälle är beroende av att flertalet strukturer upprätthålls och stärks. Strukturer som upprätthåller invånarens och medborgares tilltro till demokratiska institutioner och som sörjer för ett rättssäkert och jämlikt bemötande. Strukturer som upprätthåller en stabil, fysisk infrastruktur som möjliggör för länets invånare att delta i samhället inte bara utifrån likvärdiga utan goda förutsättningar – oavsett var i länet man väljer att bo eller förlägga sin verksamhet. Det är strukturer som främjar regional utveckling i hela länet och som möjliggör för arbetspendling, transporter och möjligheten att skapa sig ett gott liv oavsett var i länet man slår sig ned. Det är också en del av att rusta för ett robust och resilient samhälle som kan stå emot påfrestningar av olika slag. Ett konkret exempel på detta är förekomsten av serviceställen och servicepunkter. Var ska de återfinnas, och hur ska infrastrukturen runt dessa vara utformad?

Den regionala kollektivtrafiken är hela länets kollektivtrafik. Den ska binda samman länet och skapa goda förutsättningar för länets invånare att kunna arbeta, utbilda sig, ta del av vård och samhällsservice samt kunna resa på fritiden. Kollektivtrafiken har också en avgörande betydelse för att minska länets utsläpp av växthusgaser. Fortsatta insatser fordras för att kollektivtrafiken ska vara attraktiv även i framtiden, kollektivtrafiken behöver öka samt vara tillgänglig för länets invånare. En fortsatt omställning till förnyelsebara drivmedel behövs. Den drivmedelsstrategi som är under framtagande behöver kommande år omsättas i faktiska åtgärder. Detta kommer att kräva nära samverkan med länets kommuner och andra aktörer inom länets kollektivtrafiksystem.

Vidare krävs fortsatt utveckling av infrastruktur som stödjer drivmedelsstrategins genomförande, och beslut om inriktning.

För en hållbar regional kollektivtrafik som binder samman länet med omvärlden, krävs ekonomisk uthållighet. Olika typer av finansieringslösningar, som exempelvis en utveckling av anropsstyrd trafik (on demand) skulle kunna stimulera att medel som läggs på transporter som är stängda för allmän tillgång istället läggs på allmän kollektivtrafik. Den gemensamma beställningscentralen för serviceresor ska utvecklas med målsättning att verksamheten ska hålla en god kvalitet och uppnå en ökad grad av samordning. Utökad samverkan med länets kommuner skapar underlag för en hållbar utveckling för länets serviceresor.

Den pågående omställningen skapar stora utmaningar i transportsystem som inte klarar av att hålla jämna steg med den snabba utvecklingen. Planeringsprocesserna tar tid, och den tillväxt som sker är snabb. I den nationella planen för transportinfrastruktur återfinns den strategiska planeringen för utbyggnad av landets järnvägar och europavägar medan länstransportplanen anger den strategiska inriktningen för hur länets transportinfrastruktur ska utvecklas. Parallellt finns en medvetenhet om att standarden på vägnätet behöver höjas, och att underhållsskulden på såväl järn som järnvägsnätet kommer att öka ytterligare under kommande år. Detta riskerar att påverka såväl näringslivet som medborgarnas möjlighet att bo och verka i hela länet.

De stora industrietableringar som sker i norra Sverige innebär att det finns en kapacitetsbrist i järnvägssystemet som behöver tas om hand. Den expansion som sker är beroende av att infrastrukturlösningar förmår omhänderta växande volymer av gods. Kapacitetsbristen försvårar för målsättning om att flytta godstransporter bort från vägar till järnvägar, inte minst uppmärksammas detta av länets näringsliv. Det är en utmaning att kostnadsutvecklingen för infrastrukturåtgärder det senaste året ökat, vilket innebär en risk för förskjutningar av viktiga infrastrukturprojekt då investeringsmedlen inte räcker till för att täcka fördyringarna.

Mot bakgrund av en förändrad geopolitisk situation så har det öst-västliga stråket ur ett Västerbottensperspektiv blivit allt viktigare. Ett av de tydligaste exemplen på detta är att Finland aktivt verkar för en fast förbindelse mellan Vasa och Umeå. Ett fortsatt aktivt påverkansarbete för en upprustning och elektrifiering av Tvärbanan Hällnäs-Storuman är en viktig pusselbit i att sörja för godstransporter samt för att i framtiden möjliggöra persontrafik på sträckan. Färdigställandet av Norrbotniabanan är av yttersta vikt för en hållbar utveckling av Västerbotten och norra Sverige, och försenade byggstartsbeslut väcker oro. Som en del av den Botniska korridoren, är Norrbotniabanan i sin tur även en del av EU:s stomnätsskorridor Skandinavien-Medelhavet. Den 24 april godkände Europaparlamentet den uppdaterade europeiska transportplanen för att slutföra kritiska transportprojekt inom det transeuropeiska transportnätet (TEN-T). Det innebär att det högst prioriterade stomnätet ska vara klart till 2030, ett utvidgat stomnät ska vara klart till 2040, och det mer heltäckande nätet ska stå klart senast 2050. I den nya förordningen tas större hänsyn till militära behov när infrastruktur byggs eller uppgraderas. I samband med revideringen har ett stort antal viktiga noder inkluderats i norra Sverige. Det kan tyckas som att 2030-2050 är långt bort, men då bör betänkas att den nationella kapaciteten att bygga järnväg är begränsad. Erforderliga nationella beslut brådskar, med andra ord. Region Västerbotten behöver fortsätta bedriva ett aktivt påverkansarbete på EU-nivå genom bland annat EFNS (Europaforum Norra Sverige) samt deltar aktivt i de gränsöverskridande nätverken CPMR (Conference of Peripheral Maritime Regions of Europe), AER (Assembly of European Regions), Kvarkenrådet och

Scandria Alliance som samtliga samarbeten är av betydelse för utvecklingen av länets transportsystem.

Trots den senaste tidens lågkonjunktur i Sverige, så råder en fortsatt tillväxt i Västerbotten. För att fortsatt ta tillvara på den positiva utvecklingen inom länets näringsliv, så behövs fortsatta samordnade insatser från Region Västerbotten, i synnerhet vad gäller innovationsfrämjande och digitala lösningar. Det är områden där i synnerhet små och medelstora företag inte alltid förfogar över egna resurser att driva utveckling. En förutsättning för att kunna ta tillvara digitaliseringens möjligheter är en fortsatt utbyggnad av bredband i Västerbotten. Den regionala digitaliseringsstrategin för Västerbotten 2022-2030 är grunden för samordnade insatser för en hållbar digital utveckling. Den regionala samverkansstruktur som är etablerad för att stödja länets aktörer inom digitalisering, innefattar bland annat det strategiska rådet för digitalisering där länets kommuner har möjlighet att lyfta sina behov. Det strategiska rådet samordnas och stöds av regionala utvecklingsnämndens förvaltning inom ramen för den samverkansstruktur som är etablerad mellan Region Västerbotten och länets kommuner om regional utveckling.

Sveriges kommuner och regioner (SKR) presenterade i slutet av 2023 en strategisk grund för kommunernas digitalisering, ett handslag för digitalisering. Under 2024 har en handlingsplan med konkreta erbjudanden presenterats för kommunerna. Dessa erbjudanden kommer tillsammans med strategirådets treåriga handlingsplan för kommunerna att bli vägledande för insatser i Västerbotten.

Den tekniska utvecklingen pågår i allt högre takt. Detta medför att det krävs nya och andra typer av kompetenser hos medarbetare, för att utveckla både bredd och spets i offentliga likväl som privata organisationer. Även för att möta organisationernas behov av medarbetare där människor inte står att finna så kan innovativa och digitala arbetssätt vara en del av lösningen. En utmaning i sammanhanget är att i olika globala och europeiska mätningar som mäter digitalisering på nationell nivå så tappar Sverige positioner. Digitalisering av offentlig sektor är det område där detta är tydligast, men det märks även inom näringslivet. I EU-kommissionen eGovernment Benchmark hamnar exempelvis Sverige på plats 16 av 35 länder. Näringslivet i Västerbotten är bland landets mest mikroföretagstäta. Även de som betraktas som större företag i Västerbotten är ändå förhållandevis små. De har i väldigt liten grad egna resurser att driva digital utveckling. När branscher inte har förmåga att transformeras i takt med samhällets utveckling är det i risk att man inte bibehåller sin relevans. Här behövs relevant kompetens-, digitaliserings- och innovationsstöd för att den utvecklingen ska ske. Inom digitaliseringsområdet förbereds ett flertal nya förordningar, direktiv och lagstiftningar som kommer att påverka såväl företag som offentliga organisationer de kommande åren. Här kan nämnas Nis2-direktivet, den nya AI-förordningen (AI Act) samt dataförvaltningsförordningen (Data Governance Act).

Strategisk analys, planering och uppföljning är en grundläggande del av det regionala utvecklingsuppdraget som det formuleras i lag och förordning. Den snabba samhällsomställningen och en snabb utveckling av digitala verktyg för analys och presentation av statistik ställer krav på att utveckla både framtagande och användning av ny kunskap för länets utveckling.

Goda arbetsplatser och attraktiva arbetsgivare

Det regionala utvecklingsuppdraget präglas av samverkan och samarbete. Tillsammans för länets utveckling är grundläggande som begrepp för hur regionala

utvecklingsnämnden förhåller sig till samarbeten över nämnders förvaltningsgränser inom Region Västerbotten, likväl som med externa aktörer. Då förutsättningarna av allt att döma är än mer utmanande det kommande året, så kommer ytterligare prioriteringar av tillgängliga resurser att vara nödvändiga.

En bärande princip är att respektera de överenskommelser och avtal som regionala utvecklingsnämnden har att förvalta, utveckla och stärka med olika aktörer – offentliga organisationer, näringsliv, akademi, med flera. Här kan i synnerhet nämnas den överenskommelse om samverkan med länets kommuner om regional utveckling som ska fortsatt utvecklas under den kommande perioden. Det finns även flertalet andra avtal, överenskommelser och bindande åtaganden som regionala utvecklingsnämnden har att förvalta.

Regionala utvecklingsnämndens verksamhet har påverkats negativt av de kostnadsreducerande åtgärder som beslutades förra året. Det avser både åtgärder som vidtagits inom regionala utvecklingsförvaltningen och de åtgärder som vidtagits inom andra förvaltningar för att minska de administrativa stödfunktionernas dimensionering. Ett exempel är det anställningsstopp som trädde i kraft under april månad 2023 och som fortsatt gäller, men även andra kostnadsreducerande åtgärder.

En minskning av administrativ personal som inte motsvarats av minskad administration har inneburit en överflyttning av administrativa uppgifter till chefer och övriga medarbetare inom regionala utvecklingsförvaltningen som påverkat arbetsmiljön negativt. Resultatet av genomförd skydds rond för chefer inom regionala utvecklingsförvaltningen pekar i synnerhet på ökad belastning på grund av otillräckligt stöd avseende administrativa uppgifter samt minskad möjlighet att påverka resurserna som krävs för att klara ordinarie uppdrag på ett tillfredställande sätt. Svaren signalerar på de bristande förutsättningarna och att de gradvis har försämrats. Ett ökande deltagande i centrala förändrings- och utvecklingsprocesser där förvaltningsspecifika resurser förväntas bidra med insatser och tid upplevs ha ökat, vara svåra att både planera och påverka, har en negativ inverkan på medarbetares arbetsmiljö inom förvaltningen.

Regionala utvecklingsnämnden ska genom fortsatta insatser verka för att förvaltningen har en god arbetsmiljö, samt en ledning och styrning som bygger på tillit, delaktighet och respekt mellan arbetsgivare och medarbetare.

Under kommande period prioriteras insatser som stärker arbetsmiljö och som syftar till att behålla och utveckla medarbetare genom att tillvarata medarbetares kompetens samt säkerställa delaktighet och inflytande.

En hållbar miljö- och klimatregion

Västerbottens position som en hållbar miljö- och klimatregion utmanas.

Omvärldshändelser som pandemin, Rysslands invasion av Ukraina, och en ökad polarisering mellan norra och södra Sverige i energi- och industrifrågor bidrar till en ökad medvetenhet om vikten av att säkerställa en god energiförsörjning. Det är en förutsättning för att stödja den gröna omställningen i norra Sverige. Den energiagenda som fastställdes under 2023 utgör en grund för regionala utvecklingsnämndens prioriteringar inom området. Tre strategiska områden är i fokus: Smart användning av energi; Stabil distribution av energi samt Hållbar produktion med hänsyn till natur och människor. I agendan identifieras områden där insatser bedöms behövliga. För närvarande pågår insatser i projekt för att omhänderta den beslutade Energiagendan. En

mer långsiktig och stabil finansiering inför implementering av agendan vore dock önskvärd för att möta upp de förväntningar och behov som finns. Agendan identifierar även områden där Västerbotten har potential för att vara föregångare i energiomställningen. Ett flertal aktörer har fått uppdrag att stödja kommunal och regional energiplanering vilket bidrar till frågans aktualitet. Inom ett flertal områden kopplat till energiomställningen som identifierats som viktiga av EU saknas nationella strategier, vilket gör att man kan förvänta sig att sådana strategier kommer att tas fram snarast, ett exempel är en nationell vätgasstrategi. Diskussioner och tester som rör tillståndsprocesser och målkonflikter är också aktuella då elinfrastrukturen i Västerbotten behöver byggas ut för att klara en ökad elektrifiering. När det gäller tillståndsprocesser så bedriver både Svenska Kraftnät och Länsstyrelsen ett arbete som är viktigt att följa. Förutsättningarna för industrin är i dagsläget mycket goda i Västerbotten i jämförelse med många andra platser, men för att behålla försprånget måste fortsatt utveckling ske. Regeringens energiproposition som kom ut i början av året sätter nya mål och riktlinjer för arbetet inom energiområdet i framtiden. Prioriterade områden inom energiområdet innefattar kapacitet i elnätet och för Västerbotten särskilt uttagspunkter i elnätet, energiplanering, energilagring (i synnerhet vätgas), samt målkonflikter och tillståndsprocesser särskilt kopplat till nya typer av gröna industrier för Västerbotten.

Den nationella livsmedelsstrategin ses över för närvarande, med avsikten att den ska kompletteras med ett beredskapsperspektiv. Ett ökat fokus på livsmedelsbranschens konkurrenskraft sätter de regionala livsmedelsförsörjningsfrågorna allttjämt i fokus. Regionala utvecklingsnämnden ska i fortsatt samverkan med andra aktörer i länet genomföra livsmedelsstrategin, i synnerhet de områden där Region Västerbotten har en utpekad roll. Klimatförändringar har fört med sig att odlingssäsongen i norra Sverige ökar, vilket ger möjlighet till att odla andra grödor, samtidigt ger klimatförändringarna upphov till förändrad nederbörd (för mycket/för litet) och skadeinsekter.

Västerbotten har en betydande skogsnäring och påverkas i stor utsträckning av förändringar i EU:s regelverk. EU:s regelverk innehåller nästan alltid begränsningar av skogsbruket och krav på skogsägare och aktörer i skogens värdekedja. Ett exempel är Avskogningsförordningen som exempelvis begränsar avverkningsavståndet av skog vilket kan få stor betydelse för skogsnäringen i Västerbotten, både för skogsägare men också för industrin som är beroende av råmaterial. Det finns också en stor utmaning i hela skogens värdekedja i form av kompetensförsörjning. En ny nationell bioekonomistrategi kommer att beslutas 2024.

Nya direktiv och skärpta krav på hållbarhetsrapportering som börjar gälla från och med januari 2024 för större företag väntas få en stor påverkan, även på de mindre företag som utgör underleverantörer till de större företagen.

Regionala utvecklingsnämnden har som regional kollektivtrafikmyndighet på fullmäktiges uppdrag en avgörande betydelse för att bidra till minskade utsläpp av växthusgaser i länet. En fortsatt omställning till förnyelsebara drivmedel är prioriterad, och en viktig länk i detta arbete är den regionala drivmedelsstrategi som är under framtagande. Den regionala kollektivtrafiken är hela länets kollektivtrafik, och en drivmedelsstrategi som kan fånga länsövergripande strukturer är viktig för att möjliggöra prioriteringar för Västerbottens sammanhållna utveckling. En sådan regional drivmedelsstrategi är därtill en viktig pusselbit för att möjliggöra en långsiktigt hållbar omställning till förnyelsebara drivmedel. Drivmedelsstrategin har även en tydlig koppling till beredskapsfrågor. För att möjliggöra den regionala utvecklingsstrategins ambition

om ett sammanhållet län, så behöver regionala utvecklingsnämnden och dess förvaltning kunna ta fram underlag som möjliggör prioriteringar som tar i beaktande att Västerbottens län är ett vidsträckt län med så många olika delar.

Omvärldshändelser har de senaste åren medfört kraftigt ökade drivmedelskostnader, och en omställning till ett tillstånd av "det nya normala". Även om prisutvecklingen har stabiliserats så finns en påtaglig medvetenhet om de konsekvenser som eventuella framtida ökade drivmedelskostnader skulle kunna innebära för Region Västerbotten. Förändrade resmönster kan skönjas bland annat genom att det långväga resandet har gått ned. Under 2024 genomförs insatser inom olika områden som kommer att påverka de kommande åren. Till exempel ett projekt om IT och digitalisering där man undersöker hur kollektivtrafiken påverkas av ökad digitalisering och graden av IT-behov. Under 2024 kommer ett regionalt trafikförsörjningsprogram att beslutas, som ger riktning för de kommande åren. Dialoger förs även med länets kommuner om hur kollektivtrafiken inom Västerbottens län skulle kunna utvecklas, där det finns potential till nya lösningar.

Stärkt forskning, utbildning och innovation

Västerbotten och norra Sverige är mitt uppe i en pågående grön samhällsomställning som saknar historisk jämförelse. I detta avseende, är Västerbotten en föregångare i omställning. Det finns goda förutsättningar att dra viktig lärdom från de erfarenheter som nu görs, att lära från goda exempel och i synnerhet från de tillfällen när det inte blev riktigt som det var tänkt. Den återindustrialisering som nu sker, kan väntas på fler håll i landet. För att ta vara på möjligheterna till tillväxt och utveckling på ett sådant sätt att målkonflikter och olika behov kan balanseras är en förutsättning för en långsiktig hållbar samhällsutveckling i Västerbotten.

Region Västerbotten bör därför verka för att stärka såväl forskning som förutsättningarna för innovation inom områden som berör nyindustrialisering, hållbar samhällsomvandling och digital omställning.

Regionala utvecklingsnämnden behöver fortsatt stötta länets aktörer i en fortsatt utveckling och implementering av innovativa och i synnerhet digitala lösningar. Datadriven innovation, affärs- och verksamhetsutveckling samt Artificiell Intelligens (AI) kommer vara särskilt viktiga delar i detta. Behoven är kopplade till olika sakområden, för att kunna möta utmaningar som kompetensförsörjning, demografiutveckling och global konkurrens. En föränderlig omvärld ställer dessutom stora krav på att säkerhetsarbetet prioriteras. Både när det gäller infrastruktur såsom bredband, men även i termer av en ökad förståelse för risker förknippade med hur man förhåller sig till arbetssätt. För att verka för ökad resiliens och robusthet krävs proaktiva insatser likväl som beredskap att agera snabbt när något händer. Behovet av en digital beredskap är dock bredare än så – det finns en högre utsatthet för desinformation som blivit mer avancerad med hjälp av exempelvis AI. Det behövs en större förståelse för vad som kan vara risker och agerande för att minska risker.

Regionala utvecklingsnämnden ska bidra till att stärka det främjandesystem som finns i Västerbotten med inkubatorer, testarenor, finansiärer och rådgivningsinsatser för nya entreprenörer och befintliga företag. Operativt samordnas och orkestreras det regionala innovationsekosystemet i Västerbotten sedan 2020 via arbetet med regional innovationsledning. Den regionala innovationsstrategin för Västerbotten 2022-2030 (RIS) är utgångspunkt för detta arbete.

Smart specialisering (S3) är ett relativt ungt koncept som har växt sig starkare inom EU under de senaste åren. Grundtanken med S3 är att samla aktörer, resurser och investeringar inom regionalt prioriterade styrkeområden i syfte att EU:s regioner ska bli globalt konkurrenskraftiga. Det finns idag ett växande intresse och en växande betydelse för smart specialisering i nuvarande programperiod 2021–2027, där regionerna har fått en mer framträdande roll i FoU-samarbeten tack vare smarta specialiseringsstrategier. I EU-kommissionens program nämns både regioner och S3 flitigt. Ett exempel på detta är förslaget om europeiska innovationsekosystem (EIE) i förslaget till det nya forsknings- och innovationsprogrammet Horisont Europa, där EIE påvisar en tydlig regional dimension. S3-begreppet har över tid förändras, och i början av 2020 introducerade EU-kommissionen termen S4 där fyran symboliserade "Sustainability" och syftade till att bredda hållbarhetsperspektivet inom ramen för de smarta specialiseringsstrategierna.

Partnerskap för Regional Innovation (PRI) är EU-kommissionens senaste steg i utvecklingen av kompletterande arbetssätt inom ramen för arbetet med smart specialisering. Via PRI är tanken att regioner ska integrera en tydligare hållbarhetsdimension, bredare partnerskap och främja flernivåsamverkan och synergier i det innovationsfrämjande arbetet. Region Västerbotten är en av två svenska regioner som ingår i PRI. Förutom att främja EU:s innovationsekosystem syftar även det nya initiativet Regional Innovation Valleys (RIV) till att bättre koppla samman olika innovationsaktörer, främja samarbete och motverka innovationsklyftan mellan starkare och svagare regioner.

En ny geopolitisk ordning där Sverige genom sitt medlemskap i NATO behöver rusta för att möta de åtaganden som är förknippade med fullvärdigt medlemskap kommer sannolikt att ha stor påverkan för regionala utvecklingsinsatser i framtiden. Dubbel användning (dual use) används allt oftare som begrepp i relation till innovation, där nya lösningar ska kunna användas i kris- och krigstid likväl som fredstid. Klimatförändringar, pandemier och samhällskritiska störningar av andra slag utöver krig, har de senaste åren medfört en annan typ av krismedvetenhet. Det behov av ökad beredskap för att rusta ett samhälle som kan möta utmaningar i fredstid likväl som kristid yttrar sig inte minst genom i vilken utsträckning som ett samhälle kan mobilisera för och ta tillvara nya lösningar. Inom EU har det också funnits en ambition att regioner ska kunna samverka mer med varandra för att stärka sin innovationskapacitet. Även om en ny EU-kommission kommer att sätta sin prägel på hur innovation och smart specialisering kommer att se ut i framtiden, så kvarstår de grundläggande drivkrafterna till förändrade arbetssätt och behoven av nya lösningar.

Nämndens inriktning för kompetensförsörjning

Regionala utvecklingsnämnden har ett fortsatt dubbelt uppdrag vad gäller kompetensförsörjning. Det regionala kompetensförsörjningsuppdrag som åvilar nämnden att möta upp Västerbottens läns samlade behov av kompetensförsörjning har beskrivits tidigare. Genom att bland annat attrahera nya invånare till Västerbotten till olika branscher, till olika arbetsgivare, till olika utbildningsaktörer så skapas bättre långsiktiga förutsättningar även för verksamheter inom Region Västerbotten att ta del av exempelvis medflyttande. Det är främst genom regionala utvecklingsinsatser som kompetensförsörjningsutmaningen kan mötas. Genom insatser för att matcha kompetens, stötta huvudmän som har det formella ansvaret för utbildning och fortbildning, stödja flexibla utbildningsvägar samt genom att samverka med andra offentliga aktörer. Därigenom bidrar regional utveckling till att potentiella framtida

medarbetare kan komma att välja Region Västerbotten som framtida arbetsgivare. Det förutsätter dock att Region Västerbottens attraktivitet som arbetsgivare stärks och utvecklas inte minst mot bakgrund av att länet har den lägsta arbetslösheten i landet, och att konkurrensen om medarbetare på arbetsmarknaden är hård.

Regionala utvecklingsnämnden har även ett uppdrag som arbetsgivare och anställande myndighet att kompetensförsörja den förvaltning som i första hand tillvaratar nämndens uppdrag. Nämnden har prioriterat ett tillitsfullt förhållnings sätt för ledning och styrning mellan arbetsgivare och medarbetare som bygger på delaktighet, förtroende och respekt. Fortsatta insatser inom detta område är av största vikt för att stärka Region Västerbottens attraktivitet som arbetsgivare – dels för att attrahera nya medarbetare, men även för att utveckla och behålla medarbetare.

I den kunskapsintensiva verksamhet som regional utveckling utgör är medarbetaren den enskilt viktigaste resursen som finns att tillgå för att fullgöra nämndens uppdrag. De kostnadsreducerande åtgärder som genomförts de senaste åren med anställningsstopp och översyn av administrativa tjänster utgör i detta sammanhang en utmaning. Den regionala utvecklingsförvaltningen består i hög utsträckning av specialister, samt ett smärre antal generalister som stödjer och samordnar stöd till regional utveckling samt till den samverkansstruktur som regionala utvecklingsnämnden upprätthåller. De kostnader som uppstår när medarbetare av olika anledningar väljer att lämna Region Västerbotten är höga. I form av kostnader för nyrekrytering när så bedöms verksamhetskritiskt, kostnader för introduktion, men i synnerhet genom den kompetensförlust och förlorad fart i det regionala utvecklingsuppdraget som uppstår. En övergripande ambition för organisationen som helhet bör vara att Region Västerbotten uppfattas som och vara det självklara valet för de människor som aktivt vill vara med och forma det framtida Västerbotten.

Regionala utvecklingsnämnden bedömer att ett fortsatt aktivt utvecklingsarbete kopplat till värdegrund och kultur samt insatser som syftar till att stärka chefers och medarbetares förutsättningar för att leda i förändring kan bidra positivt till detta.

Nämndens plan för hållbar ekonomi och prioriteringar av resurser

I det upprättade tjänstepersonunderlaget Planeringsförutsättningar 2025 finns förslag till ekonomiska ramar per nämnd/styrelse, se sid 17-18. Här beskrivs att budgetramen för regionala utvecklingsnämnden har utökats för högre PO-påslag för verksamhetsåret 2024. Regionala utvecklingsnämnden föreslås därtill få ett tillskott för 2025 på 5 miljoner kronor för ofinansierade kostnader. Föreslagen budget för nämnden uppgår i förslaget till 445,5 miljoner kronor.

Regionala utvecklingsnämndens kommentar

Inledningsvis så kan regionala utvecklingsnämnden konstatera att föreslagen budgetram för regionala utvecklingsnämnden inte räcker till när det gäller att höja tempot i den pågående samhällsomställningen i Västerbotten. Uppväxling med extern finansiering är en nödvändighet de närmsta åren. Detta förutsätter dock att det finns resurser inom regionala utvecklingsförvaltningen i termer av basfinansierad personal som kan nyttjas till sådana utvecklingsinsatser.

De senaste åren har den sammanlagda budgetramen för regionala utvecklingsnämnden varit underfinansierad mot bakgrund av vad som gjorts känt om behov. Åtgärder har därtill vidtagits för att effektivisera kostnadsreducerande åtgärder. Det har påverkan på

regionala utvecklingsnämndens förutsättningar för att genomföra det regionala utvecklingsuppdraget. Så här långt har de åtgärder som vidtagits haft önskvärd effekt vad gäller nämndens resultat mot budget inom ramen för vad regionala utvecklingsnämnden faktiskt kan påverka. Den kostnadsutveckling som är knuten till ökade kollektivtrafikkostnader har varit svåra att direkt påverka, inte minst utifrån att kollektivtrafikbolagens budgeterade behov av driftsanslag år 2023 och år 2024 översteg vad Region Västerbotten budgeterat för.

I sammanhanget bör det även noteras att där det tidigare historiskt varit möjligt att växla upp den egna basfinansieringen med extern finansiering, på inget sätt är en given förutsättning. Tvärtom finns signaler om att framtida sammanhållningspolitik inom EU sannolikt kommer att medföra väsentligen förändrade förutsättningar för Region Västerbotten som regionalt utvecklingsansvarig aktör att växla upp egna medel i regionala utvecklingsinsatser för länet. Dessutom kan anspråk och behov hos andra aktörer inom Västerbottens län innebära ökade krav på Region Västerbotten som regionalt utvecklingsansvarig aktör att stödja länets aktörer. Sannolikt kommer Region Västerbotten att behöva rusta sig för att avsätta större del av de resurser som finns att tillgå för organisationen som helhet till grunduppdraget regional utveckling i framtiden.

Bilaga 7.7 Ej finansierade poster 2025 som åtföljer Planeringsförutsättningar 2025 så listas två poster som rör regionala utvecklingsnämndens ansvarsområde, och i synnerhet den del av regionala utvecklingsnämndens nämndram där regionfullmäktige anvisar medel särskilt till kollektivtrafik. I bilaga till denna återkopplingsrapport lämnar regionala utvecklingsnämnden kompletterande uppgifter till den sammanställning som innefattas i Planeringsförutsättningar 2025. *Se bilaga Regionala utvecklingsnämndens komplettering av bilaga Ej finansierade poster.*

Sett över tid, så har budgetramen för regionala utvecklingsnämnden justerats utifrån uppräknig för löner och priser, men även till följd av reducering, tillskott, omfördelning genom ramjustering mellan nämnder. Se närmare i tabell nedan, som samlar uppgifter om anvisad budgetram i regionplaner samt fullmäktigebeslut om ramjusteringar.

De åtgärder som genomförts över tid, påverkar vilka förutsättningar som finns att vidta i termer av utrymme för ytterligare åtgärder för att möta föreslagen budgetram samt risker och konsekvenser förknippade med sådana åtgärder. I regionplan har budget anvisats till regionala utvecklingsnämnden, där uppgift även lämnats om anvisad budget för kollektivtrafik (xxx varav kollektivtrafik xxx). Vid budgetförändringar i samband med fastställande av regionplan, alternativt fullmäktigebeslut om ramjusteringar av nämndbudget, så har uppdelning gjorts mellan budget som tilldelats kollektivtrafik och budget som tilldelats det regionala utvecklingsuppdraget i övrigt. Justeringarna har därmed påverkat nämndens ansvar för kollektivtrafik respektive nämndens ansvar för det regionala utvecklingsuppdraget i övrigt på olika sätt.

Budgetjusteringar RUN	2020 (mkr)	2021 (mkr)	2022 (mkr)	2023 (mkr)	2024 (mkr)
Anvisad budget i regionplan:	336 (varav kollektivtrafik 174,6)	370,2 (varav kollektivtrafik 194,6)	402,8 (varav kollektivtrafik 231,7)	413 (varav kollektivtrafik 239)	425,9 (varav kollektivtrafik 262,4)
Kommentarer om budgetförändringar sett till föregående år:	Budgetreducering med -0,5 (omställning mot hållbar ekonomi).	Ett budgettillskott till kollektivtrafiken	Omfördelningar samt uppräknig för	Omfördelningar samt uppräknig för	Uppräknat med index och PO, men reducerad med 13,4 mkr, tillfört

	Uppräkning för priser och löner.	på 20 miljoner kronor ingår. I förhållande till 2020 har omfördelningar samt uppräkning för löner och priser inarbetats	priser och löner inberäknat.	priser och löner inberäknat.	kollektivtrafiken 14 mkr: Adm tjänster -8 pol.kostn -0,1 Lokalkostn, Norrbotniabanan, digitaliseringsprojekt -2,2 mkr Kollektivtrafik +14
Omfördelning ramjustering mellan nämnder:	-0,8 (FoU) (fr.o.m 1/3) -0,5 omställning reducering		-6,026 samordning administration, -0,955 samordning adm IT-kostnader Totalt -6,981 mkr*	-1,711 (pol org) +0,097 lönepott +1,21 PO-påslag, -0,112 stratsys RUS Totalt -0,516	+0,904 PO
Tilläggsbudget maa ökade statsbidrag (pandemi) Totalt 184 mkr till Region Västerbotten		-0,15 mkr flytt av IT-budget +22,4 kollektivtrafik, strukturellt underskott +1,0 Norrbotniabanan driftsanslag +2,1 projekt digitalisering +2,0 Samverkan kommunerna Totalt +27,35 mkr			
* Samordning adm till ekonomistaben, HR-staben, digitalisering, fastighet, ledningsstaben samt digitalisering					

De åtgärder som vidtagits över tid vad gäller exempelvis organisatoriska förändringar samt de kostnadsreducerande åtgärder som vidtagits i termer av dimensionering och ambitionsnivåer i samband med förändringarna, sätter begränsningar för vilka åtgärder som är möjliga för regionala utvecklingsnämnden att vidta de kommande åren för att säkerställa ekonomisk balans och bedriva sin verksamhet inom tilldelade medel. Exempelvis kan inte regionala utvecklingsnämnden besluta om vare sig minskade eller ökade resurser till administrativa stödfunktioner som stödjer det regionala utvecklingsuppdragets genomförande. Ytterligare åtgärder skulle sannolikt ha direkt påverkan på det regionala utvecklingsuppdraget i en tid när behovet av regionala utvecklingsinsatser ökar. Risker och konsekvenser förknippade med ytterligare kostnadsreducerande åtgärder bör nog övervägas.

De förväntningar som ställs på Region Västerbotten som regionalt utvecklingsansvarig aktör påverkas av de förväntningar som finns dels från länets aktörer och dels de statliga uppdrag som regleras i lag och förordning. Regionala kulturverksamheter som erhåller verksamhetsmedel inom ramen för den regionala kulturbudgeten översänder årligen ett äskande om verksamhetsmedel för kommande år enligt gällande riktlinjer. Region Västerbottens verksamhetsmedel syftar till att upprätthålla en långsiktig och stabil kulturell infrastruktur och ge möjlighet för de aktörer som ingår i denna att utvecklas. Inför 2025 överstiger inkomna äskanden tilldelad budgetram för 2024 med drygt 11 mkr.

Ekonomisk balans skulle kunna uppnås genom minskade kostnader, men även genom ökade intäkter. För Region Västerbotten som sammanhållen organisation betraktat, så skulle exempelvis ökade skatteintäkter och potentiella framtida medarbetare stärka organisationens förutsättningar att möta de grundläggande förväntningar som samtliga medborgare har på Region Västerbotten i de båda välfärdsuppdragen regional utveckling samt hälso- och sjukvård. Detta förutsätter dock att regional utveckling tillförs tillräckliga medel för att kunna stödja en omställning som behöver öka takten för att inte riskera gå om intet. I detta skede behöver Region Västerbottens satsningar på regional utveckling växlas upp för att möta omvärlden.

Nämndens investeringsplanering

Regionala utvecklingsnämnden har tagit del av det förslag till investeringsplan för perioden 2025-2028 som utgör bilaga 7.4 till planeringsförutsättningarna. Regional utveckling föreslås tilldelas totalt 4 mnkr under perioden 2025-2028 (1 mnkr årligen), främst avser detta investeringar i konst inom ramen för regionens konstverksamhet. I övrigt ligger även löpande reinvesteringar inne i planen, exempelvis i teknik för filmverksamhet. En omfördelning av investeringsplanen föreslås i underlaget, där 10 miljoner kronor årligen omfördelas från fastighetsinvesteringar till investeringar inom IT. För att finansiera investeringsplanen utan extern upplåning visar Region Västerbottens ekonomiska långtidsprognos att det krävs åtgärder för ett förbättrat resultat motsvarande cirka 600 miljoner kronor för att detta ska vara möjligt.

Regionala utvecklingsnämndens kommentar

Regionala utvecklingsnämnden instämmer i att investeringsbehoven är fortsatt stora, samt att de ekonomiska förutsättningarna innebär att prioriteringar är nödvändiga. I förslag till investeringsplan finns medel som utgörs av investeringar i konstverksamhet, som faller inom regionala utvecklingsnämndens ansvarsområde, i summan ingår även löpande reinvesteringar för filmverksamhet, även det inom regionala utvecklingsnämndens ansvarsområde. Det är en förutsättning för att regionala utvecklingsnämnden och Region Västerbotten ska kunna verkställa fullmäktiges fattade beslut om exempelvis utsmyckning av konst i offentliga lokaler, samt upprätthålla filmverksamheten. Bedömning är att investeringsplanen inte har någon effekt på driftbudget.

Vad gäller förslag till investeringsplan för planeringsperioden 2025-2028 så konstaterar regionala utvecklingsnämnden att det finns föreslagna prioriteringar de kommande åren i planeringsförutsättningar 2025 med tillhörande bilagor som har indirekt påverkan på det regionala utvecklingsuppdraget, även om den direkta påverkan är i annan nämnds ansvarsområde. Satsningar alternativt uppskjutna investeringar i länet som påverkar tillgången till en god hälso- och sjukvård kan på längre sikt påverka förutsättningarna för en långsiktigt hållbar regional utveckling i Västerbottens län. En god hälso- och sjukvård stödjer regional utveckling, en god regional utveckling stödjer länets hälso- och sjukvård.

Regionala utvecklingsnämnden vill därför understryka vikten av att ta hänsyn till de behov som finns i Västerbottens län, och de delar av länet som har ett stort förändringstryck. Det finns förväntningar på Region Västerbotten att möta upp de inomregionala skillnader i förutsättningar och behov som finns i Västerbotten när det gäller den regionala utvecklingsstrategins inriktningar om en sammanhållen region, jämlik och jämställd inkludering samt föregångare i omställning.

Den potential som finns för närvarande för tillväxt i länet behöver omhändertas, och detta på ett sådant sätt att den utvecklingskraft och tillväxt som möjliggörs även kommer andra delar av Västerbotten till gagn utifrån de behov och förutsättningar som där råder. Oaktat var invånaren bor, eller var företaget eller organisationen har sitt säte. Inte minst är detta av största vikt när det gäller att rusta för stärkt civil beredskap i termer av grundläggande samhällsliga funktioner och strukturer som stärker invånarnas tillit till demokratiska institutioner i fredstid likväl som kristid.

Nämndens övriga synpunkter

Regionala utvecklingsnämnden tackar för möjligheten att tillföra ytterligare aspekter inför det fortsatta arbetet med att bereda Regionplan 2025.

Region Västerbottens hel- och delägda bolag, där regionala utvecklingsnämnden har fullmäktiges uppdrag att utöva ägarrollen

Som tidigare beskrivits, så har regionala utvecklingsnämnden att utöva ägarrollen i fullmäktiges ställe i majoriteten av Region Västerbottens hel- och samägda bolag. Inom Region Västerbotten finns en struktur för förvaltningsövergripande samverkan om regionens ägarstyrning där ägarstrateg inom regionala utvecklingsförvaltningen samarbetar nära med ägarstrateg inom regionstyrelsens förvaltning i den fortsatta utvecklingen av Region Västerbotten som ägare. En beredningsgrupp som samlar representanter från regionstyrelsens förvaltning och regionala utvecklingsförvaltningen stödjer samarbete i gemensamma frågeställningar.

Inom regionala utvecklingsförvaltningen samarbetar ansvarig ägarstrateg med berörda tjänstepersoner från förvaltningens verksamheter löpande inför beredning av bolagsärenden. Samverkan sker även med berörda bolag, samt övriga delägare. Under 2025 och den resterande planeringsperioden kommer utvecklingsinsatser i enlighet med av beredningsgruppen överenskomna prioriteringar att genomföras. Utöver detta kommer även ett antal bolagsspecifika ärenden att beredas under 2025 inom regionala utvecklingsförvaltningen. Här kan exempelvis nämnas fortsatt arbete kopplat till översyn av uppdrag/ägardirektiv, slutförande av uppdrag om att föra dialog med länets kommuner om framtida inflytande i AC-Net, utveckla dialog mellan regionala utvecklingsnämnden och de bolag som faller inom nämndens uppdrag för att nämna några.

Inför den kommande planeringsperioden är det angeläget att se över de fem kulturbolag som ägs tillsammans med andra aktörer i länet på ett sammanhållet sätt.

Region Västerbottens delägda kulturbolag (Norrlandsoperan AB (60 %), Västerbottensteatern AB (60 %), Skogsmuseet i Lycksele AB (49 %), Västerbottens museum AB (40 %) samt Skellefteå museum AB (40 %) hanteras till skillnad från övriga kulturverksamheter i särskild ordning på grund av bolagsformen, men är en viktig del i kultursamverkansmodellen. Den statliga anslagsdelen som bolagen erhåller hanteras i enlighet med Kulturrådets förfarande för äskande inom kultursamverkansmodellen, och ska inte sammanblandas med den finansiering som är en följd av Region Västerbottens ägande (ägaranslag). Då samtliga kulturbolag ägs tillsammans med en av länets kommuner, så bereds ägaranslag genom samråd med övriga ägare. Den indikativa uppräknings som traditionellt tas i överenskommelse i samband med ägardialoger möter inte de behov som bolagen framför. Ramuppräknings av kulturbudgeten är historiskt sett för låg för att bolagens behov skulle hanteras inom denna och konsekvenserna för

övriga verksamheter i budgeten skulle bli för stor. De minskade statliga anslagen inom kultursamverkansmodellen kommer förstärka denna problematik ytterligare och ställa högre krav på ägarna att hantera urholkningen av anslagen.

Regionala utvecklingsnämnden vill till den fortsatta budgetberedningsprocessen inför 2025 och framåt understryka att där Region Västerbotten är ägare, helt eller delvis tillsammans med andra, så finns ett åtagande för finansiering av bolagens verksamhet. Bolagen är en del av Region Västerbottens samlade verksamhet. Detta bör även beaktas i den översyn av budgetberedningsprocess som enligt regionfullmäktiges beslut den 20 juni 2023 ska vara slutfört senast sista september 2024 (§ 100). Det uppdrag som lämnats till regionala utvecklingsnämnden att utöva ägarrollen i fjorton av Region Västerbottens sjutton bolag, genom exempelvis löpande uppsikt, uppdrag att föra dialog med de bolag som faller inom regionala utvecklingsnämndens ansvarsområde, innebär inte att det är regionala utvecklingsnämnden som har finansieringsansvaret för dessa bolag. Det ansvaret ligger ytterst på regionfullmäktige. De senaste åren har nämnden efter genomförda bolagsdialoger och uppkomna ärenden överlämnat identifierade behov av utökade anslag från Region Västerbottens bolag till regionstyrelsen för vidare beredning, men utan att behoven kunnat mötas. Resultatet har blivit att finansiering av bolagens verksamhet kommit att belasta regionala utvecklingsnämndens ordinarie budgetram. Över tid utarmar detta basfinansieringen av det regionala utvecklingsuppdraget i övrigt. Det är positivt att några av bolagen uppmärksammas i bilagan med ej finansierade poster, men nämnden konstaterar att det föreslagna tillskottet om 5 miljoner kronor i anvisad ram för 2025 inte är tillräckligt för att möta det behov som listas i bilagan motsvarande 21,4 miljoner kronor. Det är därmed av yttersta vikt att de hel- och delägda bolagens förutsättningar och behov som redovisas i äskanden samt inför ägarsamråd hanteras i relation till de uppdrag som respektive bolag har omhändertagats i Region Västerbottens sammanhållna budgetprocess inför fullmäktiges beslut om budget 2025 genom Regionplan 2025. Det är en förutsättning för att regionala utvecklingsnämnden på sikt ska kunna utföra uppdraget att utöva ägarrollen i angivna bolag för Region Västerbotten.

I dokumentet med planeringsförutsättningar för perioden 2025-2028 som upprättats av regionstyrelsens förvaltning, finns ett antal förslag till åtgärder beskrivna under kapitel 5.

Regionala utvecklingsnämnden konstaterar avslutningsvis att många av de åtgärder som föreslås i kapitel 5 i dokumentet Planeringsförutsättningar 2025 ligger under en verksamhetsansvarig nämnds ansvar att bereda. Då planeringsförutsättningarna är ett tjänstepersonunderlag som upprättats inför kommande planeringsperiod, betraktas dessa åtgärder som ett skriftligt diskussionsunderlag inför de prioriteringar som respektive nämnd har att ta ställning till när regionfullmäktige slutligen fastställer budgetramar för kommande planperiod i samband med fastställandet av regionplan den 20-21 november 2024.

Vidare är flertalet av de förslag som nämns i tjänstepersonförslaget av sådan karaktär att särskilda samråd enligt överenskommen samverkansstruktur med länets kommuner, delägare och finansiärer är en nödvändighet. Vad gäller den föreslagna åtgärden om att se över taxejustering i kollektivtrafiken, så har bolaget redan i uppdrag att se över förslag till reviderad taxa inom ramen för ordinarie beredning inför kommande verksamhetsår, och sker i dialog med berörda bolag. Dialog och samråd förs med övriga finansiärer, i enlighet med den Västerbottensmodell som är överenskommen. Detta åger regionala utvecklingsnämnden ansvaret att bereda. De förslag till åtgärder som är

förknippade med utredningar, kommer därtill att medföra att ytterligare resurser behöver avsättas för att genomföra erforderliga utredningar och samrådsförfaranden.

Bilagor

Bilaga 1 Regionala utvecklingsnämndens komplettering av bilaga Ej finansierade poster 2025